

Bevarandeplan Natura 2000

(Enligt 17 § förordningen om områdesskydd 1998:1252)

Kaplansholmen, Karlstad kommun, Värmlands län

Områdeskod och namn:	SE0610141 Kaplansholmen
Mittpunktskoordinat:	1373100 - 6586119
Totalareal:	166 ha
Fastställd av Länsstyrelsen:	2006-03-15
Områdestyp:	Området är utpekad enligt Habitatdirektivet
Fastighet:	Karlstad kommun: Välsviken 2:1, 3:1 och Örsholmen 1:1.
Ägandeförhållanden:	Karlstad kommun

Beskrivning av området

Kaplansholmen är beläget cirka 4 km öster om Karlstad centrum vid mynningen av Klarälvens östliga ådra i Vänern. Klarälvens delta är landets största aktiva delta utanför fjällkedjan och är därmed utpekad som riksintresse för naturvård och friluftsliv.

Kaplansholmen är ett av få områden inom deltat som fram till nutid har haft en relativt opåverkad utveckling. Holmen uppvisar en rad av de ytformer som de deltabildande processerna skapat. Vegetationen består av fuktig tuväng med olika starrarter som längre upp på ön ersätts av videbuskage. På den högst belägna delen av ön växer lövskog som till största delen består av björk med inslag av andra trädslag t ex tall, asp och al. Vegetationen skapar förutsättningar för ett rikt fågelliv. Karaktärsarter är lövsångare, grönsångare, svartvit flugsnappare och rödvingetrast.

År 1992 bildades Kaplansholmens naturreservat. Reservatet kan idag bara nås med hjälp av båt eller genom att gå över isen (vintertid). Några stigar eller leder finns inte i området.

Ingående naturtyper enligt habitatdirektivet

Habitatkod	Habitatnamn	Areal (ha)	
		Rapporterad	Nytt förslag
91E0	Alluviala lövskogar, som tidvis är översvämmade	30	

Bevarandesyfte och bevarandemål

Syftet med Natura 2000-området Kaplansholmen är att bidra till att upprätthålla så kallad gynnsam bevarandestatus för naturtypen *alluvial lövskog* på biogeografisk nivå. För att uppnå gynnsam bevarandestatus krävs att specifika bevarandemål uppfylls. I nedanstående tabell framgår bevarandemål för naturtypen i Kaplansholmens Natura 2000-område.

Art/naturtyp	Bevarandemål*
Alluvial lövskog (91E0)	<i>Areal</i> Naturtypens utbredning bibehålls i minst 30 ha omfattning. <i>Strukturer och funktioner</i> - Mängden död ved <i>Typiska arter</i> - Mossor och kärlväxter

*/Bevarandemål fastställs efter basinventeringen

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus

För att de *alluviala lövskogarna* ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus på lång sikt bör nedanstående förutsättningar uppfyllas.

- Tidvisa översvämningar
- Alluviala avlagringar som vid lågvatten är väl dränerade
- Kontinuitet av lövträd, främst klibbal, gråal, björk och hägg, med en varierad åldersstruktur och gamla träd.
- Ingen påtaglig minskning av populationer hos de typiska arterna.

Hotbild – vad kan påverka Natura 2000-området negativt?

Det största hotet mot dagens *alluviala lövskogar* är framförallt:

- Alla former av skogsbruk. Fragmentering leder till minskad konnektivitet mellan områden, brist på genflöde mellan populationer samt kanteffekter i små objekt. Större uttag av träd kan även skapa markförstöring, samt leda till uttorkning och konkurrensutsättning för många arter som är knutna till naturtypen.
- Invandrande av gran
- Dikning och andra verksamheter som kan förändra hydrologin.
- Förändrad vattenkemi i Klarälven och Vänern.
- Uteblivna översvämningar. Externa högvatten kan förekomma än idag (senast vintern 2000/2001), men var 4 ggr vanligare före regleringen av Vänern (vattendom 1937).
- Exploatering av strandzonen.
- Luftföroreningar och ökat kvävenedfall kan utarma den känsliga epifytfloran av mossor, lavar och svampar samt förändra näringsstatusen och artsammansättningen i fältskiktet.

Genom Kaplansholmens naturreservatsföreskrifter förhindras skogsavverkning, avvattning och exploatering av området. Indirekta effekter av tätortens expansion och exploatering vid Klarälven kan förändra översvämningseffekter samt sedimentations- och erosionsprocesser i området. Då frekvensen av översvämningar är lägre nu jämfört med

förhållanden innan regleringen av Vänern, hotas den alluviala lövskogen av graninvandring. Viktigt är att skötselåtgärder (t ex ringbarkning av gran) vidtas för att imitera sådan störning.

Bevarandeåtgärder med tidplan

Medlemsländerna i EU måste se till att nödvändiga bevarandeåtgärder vidtas i Natura 2000-områdena. Naturtyper och arter, som utgjort grund för utpekandet till nätverket, ska upprätthållas i gynnsam bevarande status. I Sverige kommer Natura 2000-områdena att vara skyddade med stöd av Miljöbalken. Alla Natura 2000-områden är klassade som riksintresse för naturvård, och det krävs tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område (7 kap 28 a § MB).

Följande bestämmelser bidrar på olika sätt till att naturtypen *alluviala lövskogar* uppnår och bibehåller gynnsam bevarandestatus i Kaplansholmens Natura 2000-område.

Gällande regelverk 2006

- Föreskrifter och skötselplan till Kaplansholmens naturreservat.
- Kaplansholmen ligger inom Klarälvsdeltat som klassats som riksintresse för naturvård (3 kap 6 § Miljöbalken)
- Kaplansholmen ligger inom riksintresse för friluftsliv (3 kap 6 § Miljöbalken)
- Strandskydd gäller enligt 7 kap. 13-18 §§ miljöbalken. Strandskydd gäller 100 m från strandlinjen (ut i vattnet och inåt land). Länsstyrelsen har möjlighet att utvidga strandskyddet till 300 m.
- Enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura-2000-område. *Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman/är nödvändiga för skötsel och förvaltning av området.*

Gällande föreskrifter och skötselplan till Kaplansholmens naturreservat ses i dagsläget som tillräcklig bevarandeåtgärd för att kunna uppnå gynnsam bevarandestatus.

Bevarandestatus idag

91E0 Alluviala lövskogar, som tidvis är översvämmade

Nationellt

Naturtypen *alluviala lövskogar* förekommer i hela landet, från Skåne till Norrbotten. I södra och mellersta Sverige är det dominerande trädslaget klibbal, men ask förekommer också rätt ofta. Längre norrut blir det mer gråal. Även om de alluviala lövskogarna finns utspridda över landet, så är arealerna ganska små. Naturvärdena kan trots detta vara höga. Bestånd utefter sjöar och vattendrag med naturlig och opåverkad vattenregim, t ex i anslutning till kvillbildningar i åar, är särskilt värdefulla. De största hoten utgörs av ändrad vattenregim och förändrad hydrologi.

Kaplansholmen

Skogen på Kaplansholmen växer på en sandig mark som är väl dränerad. De mest låglänta delarna av holmen översvämmas vid högvatten. Kaplansholmens lövskog skiljer sig från andra översvämningspåverkade skogar utmed Klarälven där al (gråal/klibbal) är dominerande trädslag. På Kaplansholmen är björk det dominerande trädslaget. Al förekommer i liten omfattning.

De för naturtypen typiska arterna entita, stjärtmes och mindre hackspett samt rörsvepemossa påträffas regelbundet i lövskogarna på och intill Kaplansholmen. Bevarandestatusen är dock oklar.

Uppföljning

För att bedöma ingående naturtyps bevarandestatus krävs uppföljning av uppsatta bevarandemål. Vid uppföljning utvärderas även befintliga bevarandeåtgärder för att se om de fyller sitt syfte. Om en befintlig bevarandeåtgärd inte har avsedd effekt kommer åtgärden att justeras.

Ett nationellt uppföljningsprojekt pågår och komplettering kommer att ske då projektets riktlinjer och metoder är möjliga att tillämpa.

Bilagor

1. Natura 2000-områdets avgränsning
2. Utbredning av alluvial lövskog (klar efter basinventeringen)

Referenser

Länsstyrelsen i Värmlands län. *Reservatsbeslut och skötselplan för naturreservatet Kaplansholmen*

Natura 2000 – Art och naturtypsvisa vägledningar 91E0 - Uppdaterat: 2003-07-10

Parametrar och metoder för uppföljning i Natura 2000 - Version 4: 2004-05-07.